

DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING en LANDBOUW

VERSLAG AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, het besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2006 betreffende het onderhoud en het nazicht van centrale stooktoestellen voor de verwarming van gebouwen of voor de aanmaak van warm verbruikswater, het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu en het besluit van de Vlaamse Regering van 23 mei 2025 over de omgevingshandhaving, wat betreft de implementatie van Europese regelgeving over de luchtkwaliteit

Algemene toelichting

De omzetting van de nieuwe richtlijn 2024/2881

In het voorliggend voorontwerp van besluit wordt de richtlijn 2024/2881 betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa omgezet in het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne. Meer specifiek worden er wijzigingen aangebracht in hoofdstuk 1.1.2 van titel II van het VLAREM, hoofdstuk 2.5 van titel II van het VLAREM en de bijhorende bijlagen 2.5.3 en 2.5.8 van titel II van het VLAREM. De artikelen 27 en 29 van het hoofdstuk VII 'Toegang tot de rechter, schadevergoeding en sancties' van de richtlijn 2024/2881 moeten niet worden omgezet in titel II van VLAREM. De inhoud van deze artikelen wordt reeds gecapteerd door de bestaande wetgeving. Voor artikel 28 van de richtlijn 2024/2881 is er wel een beperkte omzetting vereist met betrekking tot het startpunt van de verjaringstermijnen.

De richtlijn 2024/2881 betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa voegt de richtlijn 2008/50 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2008 betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa en de richtlijn 2004/107 van het Europees Parlement en de Raad van 15 december 2004 betreffende arseen, cadmium, kwik, nikkel en polycyclische aromatische koolwaterstoffen in de lucht samen tot één geïntegreerde richtlijn.

Doordat richtlijn 2024/2881 twee bestaande Europese richtlijnen integreert, wordt afdeling

2.5.7 van titel II van het VLAREM, die initieel de omzetting van de dochterrichtlijn (2004/107) bevatte, geïntegreerd in afdeling 2.5.1. en afdeling 2.5.2 van titel II van het VLAREM.

De richtlijn 2024/2881 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2024 betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa bevat geactualiseerde luchtkwaliteitsnormen, zoals voor PM en NO₂, die vanaf 1 januari 2030 zullen gelden in Vlaanderen. De richtlijn betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa heeft als doel om de luchtkwaliteit geleidelijk te verbeteren, zodat deze op termijn niet meer schadelijk is voor de gezondheid van de mens en de natuurlijke ecosystemen.

Plan-m.e.r-richtlijn 2001/42

De plan-m.e.r-richtlijn is van toepassing op "plannen en programma's" die als volgt gedefinieerd zijn in artikel 2, a) van de richtlijn: "*plannen en programma's, met inbegrip van die welke door de Gemeenschap worden medegefinancierd, alsook de wijzigingen ervan,*

- Die door een instantie op nationaal, regionaal of lokaal niveau worden opgesteld en/of vastgesteld of die door een instantie worden opgesteld om middels een wetgevingsprocedure door het parlement of de regering te worden vastgesteld en - Die door wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen zijn voorgeschreven;"

Het voorontwerp van besluit bevat bepalingen inzake luchtkwaliteit die tot doel hebben om de schadelijke gevolgen voor de gezondheid van de mens en het milieu te vermijden. Het voorontwerp van besluit heeft enerzijds betrekking op het monitoren en beoordelen van de luchtkwaliteit in de verschillende zones. Anderzijds heeft het voorontwerp van besluit betrekking op het opstellen van kortetermijnactieplannen, luchtkwaliteitsplannen en routekaarten inzake luchtkwaliteit met het oog op het bereiken van de luchtkwaliteitsnormen. Deze bepalingen vallen niet onder het toepassingsgebied van de plan-MER-plicht. Ten eerste vormen zij geen kader voor de toekenning van toekomstige vergunningen van een project als vermeld in bijlage I en II van het Project-MER-besluit (artikel 4.3.2, §1, 1° DABM). Ten tweede is er hiervoor ook geen passende beoordeling vereist conform artikel 36ter, §3, eerste lid, van het Natuurdecreet (artikel 4.3.2, §1, 2° DABM). Die bepalingen, zijn er immers op gericht om de luchtkwaliteit (op korte en op lange termijn) te verbeteren en zullen dus geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone veroorzaken.

Het enige onderdeel van het voorontwerp van besluit dat potentieel onder het toepassingsgebied van artikel 4.3.2, §1 DABM (waarin artikel 3, tweede lid van de plan-MER-richtlijn is omgezet) zou kunnen vallen, is de ontworpen bijlage 1, die bijlage 2.5.3.1. van titel II van het VLAREM vervangt. In deze bijlage zijn er grenswaarden voor verschillende polluenten gedefinieerd die uiterlijk op 1 januari 2030 moeten zijn bereikt.

Er is echter geen sprake van het opstellen van een plan of programma in de zin van artikel 2, a), eerste streepje van de plan-MER-richtlijn, om de volgende redenen.

Zoals de Raad van State terecht heeft opgemerkt in zijn advies nr. 78.715/1 (randnr. 5.2), stemt het oordeel dat elke wetgeving en elke regelgeving die aanzienlijke effecten op het milieu kan hebben, op grond van de plan-MER-richtlijn aan een milieueffectenbeoordeling zou moeten worden onderworpen, volgens het Grondwettelijk Hof niet overeen met het doel van de Europese wetgever (zie GwH 28 februari 2019, nr. 33/2019, B.21.3 en GwH 17 oktober 2019, nr. 145/2019, B.9.3.). De Europese wetgever beoogde immers om

bepaalde plannen en programma's die aanzienlijke effecten op het milieu kunnen hebben, overeenkomstig die richtlijn aan een milieubeoordeling te onderwerpen.

Het doel van de plan-MER-richtlijn is in essentie om de milieueffecten van een ontworpen plan of programma te analyseren, alternatieven te bestuderen en te onderzoeken hoe negatieve milieueffecten kunnen worden gemilderd of gecompenseerd. Het is daarbij van belang dat de milieubeoordeling wordt uitgevoerd in een zo vroeg mogelijk stadium, meer bepaald in het stadium waarin er nog verschillende alternatieven kunnen worden geanalyseerd en strategische keuzes kunnen worden gemaakt, opdat de resultaten nog invloed kunnen hebben op eventuele beslissingen over het voorgenomen plan of programma (zie HvJ 7 juni 2018, C-671/16, *Inter-Environnement Bruxelles ASBL e.a.*, randnr. 63).

Welnu, het doel van de plan-MER-richtlijn werd in dit geval bereikt. Het voorontwerp van besluit heeft onder meer als doel om de luchtkwaliteitsnormen die zijn vastgelegd in Bijlage I van de Luchtkwaliteitsrichtlijn, om te zetten in Vlaamse wetgeving (meer bepaald in de ontworpen bijlage 2.5.3.1. van titel II van het VLAREM). De beoordeling van de milieueffecten van deze nieuwe luchtkwaliteitsnormen heeft al plaats gevonden in het vroegst mogelijke stadium, namelijk op het Europese niveau (zie "Commission Staff Working Document – Impact Assessment Report accompanying the document Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on ambient air quality and cleaner air for Europe (recast), SWD(2022) 545 final, Brussel, 26 oktober 2022, vier delen, beschikbaar via https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12677-Air-quality-revision-of-EU-rules_en). Het kan niet de bedoeling zijn om deze milieubeoordeling over te doen op het niveau van iedere lidstaat. Minstens staat het vast dat de zuivere omzetting geen plan of programma is dat aanzienlijke milieueffecten kan hebben.

Anders dan de Raad van State dit ziet in zijn advies nr. 78.715/1 van 21 januari 2026, beschikt de Vlaamse Regering *de facto* niet over beleidsvrijheid bij deze omzetting. De lidstaten mogen geen minder strenge luchtkwaliteitsnormen aannemen, want de normen uit Bijlage I van de Luchtkwaliteitsrichtlijn vormen de ondergrens. Bovendien bleek uit de Europese milieubeoordeling dat 71% van de meetpunten in de lidstaten waarschijnlijk niet zou kunnen voldoen aan de strengere luchtkwaliteitsnormen die op basis van de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie zouden gelden tegen 2030 zonder extra inspanningen te doen op lokaal niveau. Meer nog, veel locaties zouden zelfs helemaal niet aan deze normen kunnen voldoen door enkel technisch haalbare reducties toe te passen (zie "Commission Staff Working Document – Executive Summary of the Impact Assessment Report accompanying the document Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on ambient air quality and cleaner air for Europe (recast)", SWD(2022) 345 final, Brussel, 22 oktober 2022, p. 2, beschikbaar via https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12677-Air-quality-revision-of-EU-rules_en). Deze conclusie geldt bij uitstek in het sterk geïndustrialiseerde en verstedelijkte Vlaanderen.

Daaruit volgt dat het Vlaams Gewest *de facto* over geen enkele beleidsmarge beschikt. De ontworpen bijlage 2.5.3.1. van titel II van het VLAREM is dan ook beperkt tot een zuivere omzetting van de luchtkwaliteitsnormen uit Bijlage I van de Luchtkwaliteitsrichtlijn.

Ten slotte moet worden benadrukt dat zo goed als alle nieuwe grenswaarden die vanaf 1 januari 2030 van toepassing zullen zijn voor verschillende pollutanten, strenger zijn dan de

huidige grenswaarden voor deze pollutanten (die zijn vastgelegd in de huidige bijlagen 2.5.3.7, 2.5.3.11, 2.5.3.13, 2.5.3.14 en 2.5.8.1 van titel II van VLAREM). De vaststelling van de nieuwe grenswaarden zal dus niet leiden tot negatieve milieueffecten waarvoor er milderende en/of compenserende maatregelen moeten worden onderzocht in een plan-MER.

Rekening houdende met het feit dat:

- de milieueffecten van de nieuwe grenswaarden al werden geanalyseerd in het vroegst mogelijke stadium, meer bepaald op Europees niveau vóór de vaststelling ervan in Bijlage I van de Luchtkwaliteitsrichtlijn;
- de Vlaamse Regering geen minder strenge normen mag aannemen en *de facto* over geen enkele beleids marge beschikt om strengere normen aan te nemen en er dus geen redelijke alternatieven kunnen worden onderzocht;
- zo goed als alle nieuwe grenswaarden die vanaf 1 januari 2030 van toepassing zullen zijn, strenger zijn dan de huidige grenswaarden en er dus geen negatieve milieueffecten zullen zijn die kunnen worden gemilderd of gecompenseerd;

kan dan ook worden besloten dat de Vlaamse Regering door de nieuwe grenswaarden uit Bijlage I van de Luchtkwaliteitsrichtlijn zuiver om te zetten in de nieuwe bijlage 2.5.3.1. van titel II van het VLAREM, geen eigen plan of programma opstelt of vaststelt in de zin van artikel 2, a), eerste streepje van de plan-MER-richtlijn. Bovendien kan de zuivere omzetting geen aanzienlijke milieueffecten hebben.

Er kan dan ook worden geconcludeerd dat voor de vaststelling van het ontwerpbesluit geen plan-MER of plan-m.e.r.-screening is vereist.

Artikelsgewijze bespreking

Hoofdstuk 1. Wijzigingen van hoofdstuk 1.1.2 van het VLAREM

Artikel 1

De wijzigingen van dit hoofdstuk hebben voornamelijk tot doel om de definities inzake luchtverontreiniging die opgenomen zijn in dit hoofdstuk van titel II van het VLAREM af te stemmen en conform de herziene luchtkwaliteitsrichtlijn te formuleren.

Op dit moment zijn de definities inzake luchtverontreiniging zoals bepaald in artikel 1.1.2 van titel II van het VLAREM enkel van toepassing op hoofdstuk 2.10, wat de omzetting van de richtlijn 2016/2284 betreffende de vermindering van de nationale emissies van bepaalde luchtverontreinigende stoffen (NEC-richtlijn) bevat.

Artikel 1.1.2. bevat echter ook definities uit de richtlijn van 20 mei 2008 betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa. Voor de omzetting van de richtlijn van 23 oktober 2024 betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa wordt de titel van artikel 1.1.2. aangepast zodanig dat de definities ook van toepassing zijn op hoofdstuk 2.5 van titel II van het VLAREM.

Naar aanleiding van het uitvoeringsbesluit (EU) 2022/2427 van de Commissie van 6 december 2022 tot vaststelling van BBT-conclusies (beste beschikbare technieken) op grond van Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad, voor gangbare systemen voor gemeenschappelijk(e) behandeling en beheer van afgassen in de chemiesector, is er reeds een legistiek traject opgestart voor het WGC-besluit. Dit

WGCbesluit voert tevens wijzigingen door aan de definities Luchtverontreiniging in titel II van het VLAREM alsook een voorstel tot herstructurering uitgewerkt van de definities. Aangezien dit interfereert met de aanpassingen aan de definities naar aanleiding van de herziene luchtkwaliteitsrichtlijn, vertrekt dit wijzigingsbesluit van de geconsolideerde versie van hoofdstuk 1.1.2 van titel II van het VLAREM van het WGC-besluit.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van hoofdstuk 2.5 van titel II van het VLAREM

Artikel 2

Dit artikel behoeft geen uitleg.

Artikel 3

In dit artikel wordt in het eerste lid verduidelijkt dat de bepalingen van richtlijn 2024/2881 gedeeltelijk in intern recht worden omgezet in afdeling 2.5.2 van VLAREM II, ter vervanging van de huidige verwijzing naar de oude Richtlijn 2008/50/EG.

In het nieuwe, tweede lid worden de doelstellingen van deze afdeling toegelicht. Hoewel de Raad van State in zijn advies nr. 78.715/1 van 21 januari 2026 aanraadt om dit (tweede lid van het) artikel te schrappen omdat het geen normatieve bepalingen bevat, is ervoor gekozen om dit toch te behouden. Het zet immers artikel 1, lid 1 van richtlijn 2024/2881 om. Volgens het model van de omzettingstabel die de Europese Commissie aan de lidstaten bezorgde, is de omzetting hiervan in intern recht vereist.

Artikel 4

Dit artikel vervangt het bestaande artikel 2.5.2.1.2 van VLAREM II, waarin de inhoud van hoofdstuk 2.5 van VLAREM II wordt samengevat. Hoewel de Raad van State in zijn advies nr. 78.715/1 van 21 januari 2026 aanraadt om dit artikel te schrappen omdat het geen normatieve bepalingen bevat, is ervoor gekozen om dit toch te behouden. Artikel 4 voegt immers geen nieuw artikel toe, maar past het bestaande artikel 2.5.2.1.2 van VLAREM II aan aan de context van de richtlijn 2024/2881.

Artikel 5

Dit artikel bevat de verantwoordelijkheidsverdeling tussen de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), de Intergewestelijke Cel voor Leefmilieu (IRCEL) en de Vlaamse Minister met betrekking tot hoofdstuk 2.5 van titel II van het VLAREM.

De VMM is o.a. verantwoordelijk voor het beoordelen en voorspellen van de luchtkwaliteit, meten van de luchtkwaliteit, het gebruik van modelleringstoepassingen, de samenwerking met andere lidstaten en het voorstellen van maatregelen in kader van het opstellen van de verschillende plannen.

IRCEL is conform de samenwerkingsovereenkomst van 18 mei 1994 tussen het Brusselse, Vlaamse en Waalse gewest inzake het toezicht op emissies in de lucht en op de structurering van de gegevens verantwoordelijk voor het coördineren van de rapportering aan de Europese Commissie, het organiseren van kwaliteitsborgingsprogramma's en het opstellen van een luchtkwaliteitsindex. Het opstellen van een luchtkwaliteitsindex is een bijkomende taak van IRCEL. Deze taak werd conform artikel 8 van de samenwerkingsovereenkomst in samenspraak met de verschillende gewesten toebedeeld aan IRCEL.

Artikel 6

De Vlaamse Milieumaatschappij heeft de bevoegdheid om het Vlaamse grondgebied op te delen in zones, agglomeraties en territoriale eenheden. Op dit moment is Vlaanderen opgedeeld in 6 zones (Antwerpse haven, Antwerpen, Gentse haven, Gent, steden met meer dan 50 000 inwoners geclusterd en de rest van Vlaanderen). De opdeling van zones en agglomeraties zal voorlopig niet wijzigen. Volgens het gewijzigde artikel 2.5.2.2.1. §2 in titel II van het VLAREM wordt deze indeling van zones in de toekomst op regelmatige basis geëvalueerd.

De territoriale eenheden voor gemiddelde blootstelling is een nieuw concept dat wordt geïntroduceerd in titel II van het VLAREM. De Vlaamse Milieumaatschappij heeft enige vrijheid bij het bepalen van de territoriale eenheden voor gemiddelde blootstelling voor het grondgebied van Vlaanderen. De Vlaamse Milieumaatschappij kan ervoor kiezen om de territoriale eenheden voor gemiddelde blootstelling te bepalen op NUTS 1 niveau of op NUTS 2 niveau of een combinatie van NUTS 1 en NUTS 2 niveau waarbij de omvang kleiner is dan het gehele grondgebied van België en niet groter dan 85 000 km². Voor België komt het NUTS 1 niveau overeen met de gewesten en komt het NUTS 2 niveau overeen met de provincies. De verschillende NUTS niveaus zijn vastgelegd in de Europese Verordening 1059/2003.

Het vastleggen van de territoriale eenheden voor gemiddelde blootstelling door de verschillende gewesten wordt door IRCEL gecoördineerd via het Coördinatiecomité (COCO). Op 14 oktober 2024 werd in het Coördinatiecomité in overleg met de drie gewesten bepaald dat Vlaanderen verantwoordelijk zal zijn voor de monitoringsupersite op een stedelijkeachtergrondlocatie en Wallonië voor de monitoringsupersite op een ruraleachtergrondlocatie.

Artikel 7

Dit artikel bepaalt dat de indeling van zones ten minste om de vijf jaar moeten worden herbekeken op basis van de beoordelingsdrempels die zijn vastgelegd in bijlage 2.5.3.2.

Artikel 8

Artikel 2.5.2.2.2 bepaalt dat de Vlaamse Milieumaatschappij de luchtkwaliteit moet beoordelen in alle zones van Vlaanderen.

Afhankelijk van het al dan niet overschrijden van de beoordelingsdrempels, grenswaarden of streefwaarden zal de Vlaamse Milieumaatschappij naast vaste metingen ook gebruik maken van modelleringen of indicatieve metingen.

Als er gebruik wordt gemaakt van modelleringen voor de beoordeling van de luchtkwaliteit, moet er gekeken worden naar de ruimtelijke representativiteit van de meetpunten. Als niet alle gebieden in een zone worden gedekt door de ruimtelijke representativiteit van een meetpunt en er is een overschrijding van een grens- of streefwaarde, dan kan de Vlaamse Milieumaatschappij ervoor kiezen om de modellering te gebruiken voor de beoordeling van de luchtkwaliteit en deze als overschrijding te rapporteren, of een extra vast meetpunt te installeren of een extra indicatieve meting te installeren.

Artikel 9

Dit artikel legt de bepalingen vast omtrent de plaats en hoeveelheid van de bemonsteringspunten voor de verschillende pollutanten.

Ook legt dit artikel vast dat bemonsteringspunten niet mogen worden verplaatst, tenzij dit nodig is door bijzondere omstandigheden waaronder ruimtelijke ontwikkeling.

Artikel 10

Monitorings-supersites is een nieuw concept dat wordt geïntroduceerd in titel II van het VLAREM met als doel de langetermijntendensen van verscheidene pollutanten in kaart te brengen op rurale - en stedelijke achtergrondlocaties.

Volgens de herziene luchtkwaliteitsrichtlijn moet België twee supermonitoringsites installeren, één op een stedelijke achtergrondlocatie en één op een rurale achtergrondlocatie. In het Coördinatiecomité (COCO) op 14 oktober 2024 van IRCEL in kader van het bestaande samenwerkingsakkoord tussen de drie gewesten, werd in overleg met de drie gewesten bepaald dat het Vlaams Gewest verantwoordelijk zal zijn voor de installatie van de monitorings-supersite op een stedelijke achtergrondlocatie en het Waals Gewest voor de installatie van de monitorings-supersite op een rurale achtergrondlocatie. Op die manier wordt er voldaan aan de verplichting uit de richtlijn 2024/2881 over het minimumaantal te installeren supermonitoringsites.

Paragraaf §4. van dit artikel geeft aan dat samenwerking tussen lidstaten voor het opzetten van monitorings-supersites mogelijk is, maar dat elke lidstaat minstens één stedelijke en één landelijke monitorings-supersite moet installeren.

Artikel 10.6 van de herziene luchtkwaliteitsrichtlijn werd niet omgezet in dit besluit omdat dit artikel niet van toepassing is op België. België moet één monitorings-supersite installeren op een rurale achtergrondlocatie, waardoor het niet mogelijk is om een beroep te doen op het verminderen van het aantal monitoringssupersites op een rurale achtergrondlocatie bij een ratio van 2:1.

Artikel 11

Dit artikel omvat bepalingen omtrent meetmethodes en modelleringen.

Artikel 12

Artikel 2.5.2.2.6 wordt opgeheven, daar de inhoud van dit artikel wordt opgenomen in artikel 2.5.2.2.3 van titel II van het VLAREM.

Artikel 2.5.2.2.7 wordt opgeheven, daar de inhoud van dit artikel wordt opgenomen in artikel 2.5.2.2.5 van titel II van het VLAREM.

Onderafdeling 2.5.2.3. Beheer van de luchtkwaliteit

Artikel 13

Dit artikel legt de vereisten vast ingeval de niveaus van verontreinigende stoffen lager zijn dan de grenswaarden, streefwaarden en de concentratiedoelstellingen voor de gemiddelde blootstelling. Hierbij wordt er een onderscheid gemaakt tussen:

- streefwaarden, die voor zover mogelijk binnen een bepaalde termijn moeten worden bereikt;
- grenswaarden, die binnen een bepaalde termijn moeten worden bereikt;
- de verplichting om de gemiddelde blootstelling te verminderen.

De Vlaamse Regering heeft de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat eens de grenswaarden of de concentratiedoelstellingen voor de gemiddelde blootstelling zijn bereikt, deze niet meer worden overschreden.

Ook is de Vlaamse Regering verantwoordelijk om, eens de streefwaarden zijn bereikt, alle mogelijke maatregelen, die geen onevenredige kosten met zich meebrengen, te nemen om ervoor te zorgen dat de streefwaarden worden behouden.

De Vlaamse Regering is verantwoordelijk om de nodige maatregelen te nemen die geen onevenredige kosten met zich meebrengen om de langetermijndoelstellingen van ozon te bereiken. Eens deze zijn bereikt, is de Vlaamse Regering verantwoordelijk om de nodige maatregelen te nemen die geen onevenredige kosten met zich meebrengen.

Artikel 14

Dit artikel bepaalt dat de Vlaamse Regering verantwoordelijk is om de grenswaarden te bereiken, de gemiddelde blootstelling te verminderen en voor zover mogelijk, de streefwaarden te bereiken.

De Vlaamse Regering mag strengere grenswaarden, streefwaarden of verplichtingen om de gemiddelde blootstelling te verminderen, verankeren in de Vlaamse wetgeving als ze dit wenst. Als de Vlaamse Regering beslist om strengere normen te verankeren in de Vlaamse wetgeving, zal zij de Europese Commissie hiervan op de hoogte brengen.

Artikel 15

De Vlaamse Regering is verantwoordelijk om de nodige maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat de kritieke niveaus worden nageleefd.

Artikel 16

Dit artikel legt de alarmdrempels en informatiedrempels vast. Bij een overschrijding of modellering van overschrijding van een alarmdrempel of een informatiedrempel, is de Vlaamse Milieumaatschappij verantwoordelijk om een zo breed mogelijk publiek zo snel mogelijk te informeren.

Bij het overschrijden van een alarmdrempel moeten de noodmaatregelen die zijn vastgelegd in een kortetermijnactieplan, zonder vertraging worden uitgevoerd.

De Vlaamse Regering mag strengere alarmdrempels en informatiedrempels verankeren in de Vlaamse wetgeving als ze dit wenst. Als de Vlaamse Regering beslist om strengere drempels te verankeren in de Vlaamse wetgeving, zal zij de Europese Commissie hiervan op de hoogte brengen.

Artikel 17

Dit artikel legt bepalingen vast omtrent bijdragen van natuurlijke bronnen, zoals bedoeld in artikel 1.1.2. waarin de definities worden bepaald.

Artikel 18

Dit artikel legt bepalingen vast omtrent het overschrijden van grenswaarden voor concentraties van PM₁₀ door het strooien van zand en zout op wegen in de winter.

Artikel 19

Artikel 2.5.2.3.8. wordt opgeheven, daar de inhoud van dit artikel wordt opgenomen in artikel 2.5.2.3.4. van titel II van het VLAREM.

Artikel 2.5.2.3.9. wordt opgeheven, daar de inhoud van dit artikel wordt opgenomen in artikel 2.5.2.3.5 van titel II van het VLAREM.

Artikel 2.5.2.3.10. wordt opgeheven, daar de inhoud van dit artikel wordt opgenomen in artikel 2.5.2.3.5 van titel II van het VLAREM.

Artikel 2.5.2.3.11. wordt opgeheven, daar de inhoud van dit artikel wordt opgenomen in artikel 2.5.2.3.7. van titel II van het VLAREM.

Onderafdeling 2.5.2.4. Plannen

Artikel 20

Artikel 2.5.2.4.1 van titel II van VLAREM legt de bepalingen vast omtrent het vaststellen van luchtkwaliteitsplannen en routekaarten. De Vlaamse Regering is verantwoordelijk om een luchtkwaliteitsplan vast te stellen als er in een zone een grens- of streefwaarde wordt overschreden. Ook als de verplichting om de gemiddelde blootstelling te verminderen wordt overschreden in een territoriale eenheid voor gemiddelde blootstelling moet de Vlaamse Regering een luchtkwaliteitsplan vaststellen. Mits motivering, kan op basis van geografische en meteorologische omstandigheden worden afgezien van het vaststellen van een luchtkwaliteitsplan voor ozon. Een luchtkwaliteitsplan moet om de 5 jaar worden vastgesteld, totdat de grenswaarden, streefwaarden en de verplichtingen om de gemiddelde blootstelling te verminderen zijn behaald.

De Vlaamse Regering moet een routekaart vaststellen als er in 2026-2029 een overschrijding is van de grens- of streefwaarden die gelden vanaf 1 januari 2030 in een zone. De Vlaamse Milieumaatschappij legt een ontwerp van routekaart ter goedkeuring voor aan de Vlaamse Regering. Het vaststellen van een routekaart heeft als doel te verzekeren dat de luchtkwaliteitsnormen worden behaald tegen het uiterlijke tijdstip waarop er aan deze luchtkwaliteitsnormen moeten worden voldaan.

De Vlaamse Regering is verantwoordelijk om de nodige maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat de periode van overschrijding zo kort mogelijk wordt gehouden.

Alle actieve participatie van alle betrokken partijen bij het opstellen, uitvoeren en actualiseren van de luchtkwaliteitsplannen en routekaarten inzake luchtkwaliteit wordt aangemoedigd. Er wordt voor gezorgd dat verscheidene actoren van wie de activiteiten aan de overschrijdingen bijdragen, worden aangemoedigd om maatregelen voor te stellen die ze kunnen nemen om een einde te helpen maken aan de overschrijding. Aan deze lijst werden lokale besturen toegevoegd. Lokale besturen hebben lokale instrumenten in handen om luchtverontreiniging te reduceren. Hierdoor is het belangrijk om hen ook aan te moedigen om (lokale) maatregelen voor te stellen.

Artikel 21

Dit artikel bevat bepalingen omtrent het uitstel van tijdstippen waarop aan de grenswaarden moet worden voldaan. Titel II van het VLAREM bevat reeds bepalingen omtrent uitstelmogelijkheden, maar de herziene luchtkwaliteitsrichtlijn bevat bijkomende uitstelredenen en voorwaarden. Zo kan Vlaanderen voor 10 jaar (tot 1 januari 2040) uitstel

aanvragen om aan de grenswaarden van fijn stof (PM10 en PM2.5), NOx, benzeen of benzo(a)pyreen te voldoen.

Naast locatiespecifieke dispersiekenmerken, ongunstige klimaatomstandigheden of grensoverschrijdende bijdragen, die reeds vervat zitten in titel II van het VLAREM, zijn ook orografische randvoorwaarden en significante uitstoot veroorzaakt door huishoudelijke verwarmingssystemen redenen voor uitstel.

De Vlaamse Regering kan ook voor 5 jaar, en eventueel voor 2 bijkomende jaren, uitstel vragen op grond van een routekaart met gemodelleerde overschrijdingen op basis van prognoses, waarbij er reeds rekening wordt gehouden met doeltreffende maatregelen.

Als men uitstel wil aanvragen bij de Europese Commissie zal men aan een aantal voorwaarden moeten voldoen. Zo zal er een routekaart (zoals bepaald in 2.5.2.4.1) moeten worden opgemaakt tegen eind 2028. Deze routekaart moet informatie bevatten over:

- de maatregelen die zijn vastgelegd in bijlage 2.5.3.8. punt B;
- luchtkwaliteitsprognoses die aangeven hoe de grenswaarden voor de relevante polluenten zo snel mogelijk en uiterlijk tegen het uitgestelde tijdstip worden behaald;
- hoe het publiek wordt geïnformeerd over de gevolgen van het uitstel;
- aanvullende financiering voor het uitvoeren van de maatregelen;
- de geactualiseerde routekaarten moeten aangeven dat de vorige routekaart is uitgevoerd of dat er stappen zijn ondernomen om de maatregelen uit te voeren.

Ook tijdens de periode van uitstel moet er worden voldaan aan een aantal criteria. Zo moet er ten laatste op 30 juni 2032 en daarna elke 2,5 jaar een uitvoeringsverslag worden opgemaakt waarin emissieprognoses worden berekend en waar mogelijk immissieprognoses worden gemodelleerd om de uitvoering van de maatregelen uit de routekaart op te volgen. Ook moeten de concentraties van de relevante polluenten een dalende trend kennen vanaf 2035, om te verzekeren dat de grenswaarden tegen het uiterlijke tijdstip worden behaald.

Artikel 22

Dit artikel legt bepalingen vast over het vaststellen van kortetermijnactieplannen. Er moet een kortetermijnactieplan worden vastgesteld met noodmaatregelen als in een zone het risico bestaat dat er een alarmdrempel wordt overschreden.

Artikel 23

Dit artikel behoeft geen uitleg.

Artikel 24

Dit artikel bevat bepalingen rond grensoverschrijdende luchtverontreiniging. Dit artikel is voornamelijk relevant in kader van artikel 2.5.2.4.1/1. Grensoverschrijdende luchtverontreiniging is namelijk een basis om uitstel te vragen voor het behalen van de luchtkwaliteitsnormen.

Artikel 25

Dit artikel bevat bepalingen omtrent het informeren van de bevolking. Dit is een verantwoordelijkheid van de Vlaamse Milieumaatschappij.

Volgens artikel 2.5.2.1.3 is het opstellen van een luchtkwaliteitsindex een verantwoordelijkheid van IRCEL. Conform artikel 8 van de samenwerkingsovereenkomst tussen het Brusselse, Vlaamse en Waalse Gewest van 18 mei 1994 inzake het toezicht op emissies in de lucht en op de structurering van de gegevens, werd in overleg met de gewesten aan IRCEL de taak toebedeeld om een luchtkwaliteitsindex op te stellen.

Artikel 26

Dit artikel bevat bepalingen omtrent het indienen van informatie en verslagen omtrent de luchtkwaliteit bij de Europese Commissie.

Conform artikel 7 van de samenwerkingsovereenkomst tussen het Brusselse, Vlaamse en Waalse Gewest van 18 mei 1994 inzake het toezicht op emissies in de lucht en op de structurering van de gegevens, is IRCEL reeds verantwoordelijk voor het rapporteren over de luchtkwaliteit aan de Europese Commissie.

Artikel 27

Met dit artikel wordt afdeling 2.5.7 van titel II van het VLAREM opgeheven. Omdat de nieuwe luchtkwaliteitsrichtlijn ook de twee bestaande richtlijnen (2004/107 en 2008/50) vervangt, wordt de inhoud van afdeling 2.5.7 opgenomen in afdeling 2.5.2 van titel II van het VLAREM II.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van de bijlagen bij titel II van het VLAREM

Artikel 28

Dit artikel wijzigt bijlage 2.5.3.1 dat na deze wijziging de luchtkwaliteitsnormen bevat.

In de eerste afdeling bevat tabel 1 de grenswaarden voor de bescherming van de gezondheid van de mens die uiterlijk op 1 januari 2030 moeten zijn bereikt. Deze grenswaarden zijn geactualiseerd, zodanig dat deze meer in lijn liggen met de WHO advieswaarden. In dezelfde afdeling bevatten tabellen 2 en 3 de grenswaarden en streefwaarden voor de bescherming van de gezondheid van de mens die uiterlijk op 11 december 2026 moeten worden bereikt. Deze komen overeen met de huidige grenswaarden en streefwaarden die reeds in titel II van het VLAREM verankerd zijn. Enkel voor de pollutanten arseen, cadmium en benzo(a)pyreen is er een beperkte actualisatie doorgevoerd door de afronding op één decimale. In feite zouden alle lidstaten deze grenswaarden reeds moeten hebben behaald in al hun zones. In het Vlaams Gewest werden de huidige grenswaarden in 2023 niet overschreden.

De tweede afdeling bevat de streefwaarden en langetermijndoelstellingen voor ozon.

De derde afdeling bevat de kritieke niveaus voor de bescherming van de vegetatie en de natuurlijke ecosystemen.

De vierde afdeling bevat de alarmdrempels en informatiedrempels. Titel II van het VLAREM bevat reeds alarmdrempels en informatiedrempels voor respectievelijk SO_x en NO_x, en ozon. Zowel voor SO_x als voor NO_x zijn de alarmdrempels geactualiseerd. Naast informatiedrempels en alarmdrempels voor SO_x, NO_x en ozon, komen er ook informatiedrempels en alarmdrempels bij voor PM_{2,5} en PM₁₀.

De vijfde afdeling bevat de verplichting om de gemiddelde blootstelling te verminderen voor PM_{2,5} en NO₂. Deze verplichting, die zal gelden vanaf 1 januari 2030, heeft als doel om een continue daling te bekomen van PM_{2,5} en NO₂ concentraties totdat de WHOadvieswaarden zijn bereikt. De immissiereductie die moet worden bekomen voor PM_{2,5} en/of NO₂ in een bepaald jaar, is afhankelijk van de gemiddelde blootstellingsindex in de territoriale eenheid voor gemiddelde blootstelling 10 jaar eerder.

Artikel 29

Dit artikel wijzigt bijlage 2.5.3.2 en bevat de beoordelingsdrempels.

De eerste afdeling bevat de beoordelingsdrempels voor de bescherming van de gezondheid.

De tweede afdeling bevat de beoordelingsdrempels voor de bescherming van de vegetatie en de natuurlijke ecosystemen.

Artikel 30

Dit artikel wijzigt bijlage 2.5.3.3. dat na deze wijziging betrekking heeft op het minimumaantal bemonsteringspunten voor vaste metingen die moeten worden voorzien voor de beoordeling van de verschillende luchtkwaliteitsnormen (grenswaarden, streefwaarden, verplichtingen om de gemiddelde blootstelling te verminderen, langetermijndoelstellingen, alarmdrempels, informatiedrempels en kritieke niveaus).

Ook geeft deze bijlage aan dat de Vlaamse Milieumaatschappij UFP zal moeten meten op die locaties waar waarschijnlijk hoge concentraties zullen voorkomen.

Artikel 31

Dit artikel wijzigt bijlage 2.5.3.4 dat na deze wijziging bepalingen bevat die betrekking hebben op de beoordeling van de luchtkwaliteit en locatie van de bemonsteringspunten.

Artikel 32

Dit artikel wijzigt bijlage 2.5.3.5 dat na deze wijziging bepalingen bevat omtrent gegevenskwaliteitsdoelstellingen.

Artikel 33

Dit artikel wijzigt bijlage 2.5.3.6 dat na deze wijziging bepalingen bevat omtrent de referentiemethode voor de beoordeling van concentraties in de lucht en deposities.

Artikel 34

Dit artikel wijzigt bijlage 2.5.3.7 dat na deze wijziging bepalingen bevat inzake metingen op monitoringsupersites van de massaconcentratie, chemische samenstelling van PM_{2,5}, ozonprecursoren en ultrafijne deeltjes.

Artikel 35

Dit artikel wijzigt bijlage 2.5.3.8 dat na deze wijziging betrekking heeft op de gegevens die opgenomen moeten worden in de luchtkwaliteitsplannen en de routekaarten inzake luchtkwaliteit ter verbetering van de luchtkwaliteit.

Artikel 36

Dit artikel wijzigt bijlage 2.5.3.9 dat na deze wijziging betrekking heeft op de noodmaatregelen die moeten worden overwogen als er een alarmdrempel wordt overschreden.

Artikel 37

Dit artikel wijzigt bijlage 2.5.3.10 dat na de wijziging bepalingen bevat omtrent de mededeling van gegevens aan de bevolking.

Artikel 38

Met de herziene luchtkwaliteitsrichtlijn worden bijlage 2.5.3.10 tot en met bijlage 2.5.3.16 opgeheven, daar de inhoud ervan mee is opgenomen in bijlage 2.5.3.1 tot en met bijlage 2.5.3.9. Omdat de herziene luchtkwaliteitsrichtlijn ook de twee bestaande richtlijnen (2004/107 en 2008/50) vervangt, wordt de inhoud van bijlage 2.5.8 opgenomen in bijlage 2.5.3.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2006 betreffende het onderhoud en het nazicht van centrale stooktoestellen voor de verwarming van gebouwen of voor de aanmaak van warm verbruikswater

Artikel 39

Dit artikel vervangt de verwijzing naar het Milieuhandhavingsbesluit in artikel 2, punt 5° van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2006 betreffende het onderhoud en het nazicht van centrale stooktoestellen voor de verwarming van gebouwen of voor de aanmaak van warm verbruikswater door een verwijzing naar artikel 2, 10° van het Omgevingshandhavingsbesluit. Deze bepaling in het Omgevingshandhavingsbesluit zal vanaf 1 april 2026 immers de huidige bepaling in het Milieuhandhavingsbesluit vervangen.

Hoofdstuk 5. Wijzigingen van het VLAREL

Artikel 40

Dit artikel vervangt de verwijzing naar de wet van 28 december 1964 betreffende de bestrijding van de luchtverontreiniging in artikel 6, punt 5°, b) van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu (VLAREL) door een verwijzing naar de bestaande titel V, hoofdstuk 6 (die de algemene regels met betrekking tot erkenningen bevat) en de nieuwe titel IX van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Hoofdstuk 6. Wijzigingen van het Omgevingshandhavingsbesluit

Artikel 41

Dit artikel voegt in artikel 1, 1° van Bijlage 3 bij het besluit van de Vlaamse Regering van 23 mei 2025 over de omgevingshandhaving, dat op 1 april 2026 in werking treedt, een verwijzing toe naar de nieuwe titel IX van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Hoofdstuk 7. Slotbepalingen

Artikel 42

Dit artikel bepaalt dat dit besluit in werking treedt op 11 december 2026, conform de deadline die door de richtlijn 2024/2281 wordt gegeven.

Artikel 43

Dit artikel behoeft geen uitleg.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Jo BROUNS